ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 14ης Ιουνίου 2001 *

Στην υπόθεση C-84/00,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον R. Wainwright, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Γαλλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από την K. Rispal-Bellanger και τον S. Seam, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

που έχει ως αντικείμενο να αναγνωριστεί ότι η Γαλλική Δημοκρατία, μη επιτρέποντας την εμπορία στη Γαλλία τεχνουργημάτων από πολύτιμα μέταλλα που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη και φέρουν την ένδειξη τίτλων «999 χιλιοστά», καίτοι οι τίτλοι αυτοί χρησιμοποιούνται ευρέως στην εμπορική πρακτική, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 30 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 28 ΕΚ),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. Gulmann, πρόεδρο τμήματος, F. Macken και J. N. Cunha Rodrigues (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mischo
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 22ας Μαρτίου 2001,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 7 Μαρτίου 2000, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, δυνάμει του άρθρου 226 ΕΚ, προσφυγή με την οποία ζητεί να αναγνωριστεί ότι η Γαλλική Δημοκρατία, μη επιτρέποντας την εμπορία στη Γαλλία τεχνουργημάτων από πολύτιμα μέταλλα που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη και φέρουν την ένδειξη τίτλων «999 χιλιοστά», καίτοι οι τίτλοι αυτοί χρησιμοποιούνται ευρέως στην εμπορική πρακτική, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 30 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 28 ΕΚ).

Κοινοτικό νομικό πλαίσιο

2 Σύμφωνα με το άρθρο 30 της Συνθήκης «[ο]ι ποσοτικοί περιορισμοί επί των εισαγωγών, καθώς και όλα τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος, απαγορεύονται μεταξύ των κρατών μελών, με την επιφύλαξη των ακολούθων διατάξεων».

Εθνικό νομικό πλαίσιο

3 Το άρθρο 521 του γενικού φορολογικού κώδικα (code général des impôts), όπως τροποποιήθηκε από τον νόμο 94-6, της 4ης Ιανουαρίου 1994, περί τροποποιήσεως της νομοθεσίας για την καθαρότητα των πολύτιμων μετάλλων και τις εξουσίες

ελέγχου των τελωνειακών υπαλλήλων ως προς τη διοικητική κατάσταση ορισμένων προσώπων (JORF της 5ης Ιανουαρίου 1994, σ. 245, στο εξής: CGI), ορίζει:

«Οι κατασκευαστές τεχνουργημάτων από χρυσό ή περιεχόντων χρυσό, άργυρο ή πλατίνα υπάγονται στην περιλαμβανόμενη στο παρόν κεφάλαιο νομοθεσία περί καθαρότητας, όχι μόνο για τα τεχνουργήματα που παράγουν οι ίδιοι, αλλά και για τα τεχνουργήματα που τρίτοι έχουν κατασκευάσει για λογαριασμό τους με υλικά που τους ανήκουν. Τα πρόσωπα τα οποία εμπορεύονται τέτοια τεχνουργήματα που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και από τρίτες χώρες ή οι αντιπρόσωποί τους υπάγονται ομοίως στη νομοθεσία αυτή.»

4 Κατά το άρθρο 522 του CGI:

«Οι νόμιμοι τίτλοι τεχνουργημάτων από χρυσό ή περιεχόντων χρυσό, όπως και οι νόμιμοι τίτλοι τεχνουργημάτων από άργυρο ή πλατίνα είναι οι ακόλουθοι:

a) 916 χιλιοστά και 750 χιλιοστά για τα τεχνουργήματα από χρυσό, 585 χιλιοστά και 375 χιλιοστά για τα τεχνουργήματα που περιέχουν χρυσό

b) 925 χιλιοστά και 800 χιλιοστά για τα τεχνουργήματα από άργυρο

c) 950 χιλιοστά, 900 χιλιοστά και 850 χιλιοστά για τα τεχνουργήματα από πλατίνα.

[...]»

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

5 Με επιστολή της 20ής Δεκεμβρίου 1988, η Επιτροπή επισήμανε στη Γαλλική Κυβέρνηση τα προβλήματα που ανέκυπταν, κατά την άποψή της, από ορισμένες διατάξεις του καθεστώτος που ίσχυε για την εισαγωγή και την εμπορία στη Γαλλία τεχνουργημάτων από πολύτιμα μέταλλα σε σχέση με τα άρθρα 30 επ. της Συνθήκης.

6 Με την από 15 Ιουνίου 1989 απάντησή τους, οι γαλλικές αρχές τόνισαν ότι σκόπευαν να θεσπίσουν στον εν λόγω τομέα διάφορα μέτρα που θα ελάμβαναν εν μέρει υπόψη τις αιτιάσεις της Επιτροπής.

7 Στις 23 Απριλίου 1991, η Επιτροπή απηύθυνε στη Γαλλική Δημοκρατία έγγραφο οχλήσεως, στο οποίο η Γαλλική Κυβέρνηση απάντησε στις 6 Αυγούστου 1991.

8 Με έγγραφο της 18ης Ιανουαρίου 1994, η Επιτροπή πρότεινε στη Γαλλική Κυβέρνηση διάφορες λύσεις για την επίλυση της μεταξύ τους διαφοράς.

9 Στις 22 Φεβρουαρίου 1994, οι γαλλικές αρχές απέστειλαν στην Επιτροπή αντίγραφο του νόμου 94-6.

10 Επειδή τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν ως απάντηση στο έγγραφο οχλήσεως και οι πραγματοποιηθείσες νομοθετικές μεταβολές δεν ικανοποίησαν απολύτως την

Επιτροπή, η τελευταία απηύθυνε, στις 10 Ιουλίου 1996, αιτιολογημένη γνώμη, δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 226 ΕΚ), με την οποία προσάπτει στη Γαλλική Δημοκρατία ότι παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το κοινοτικό δίκαιο μη επιτρέποντας την εμπορία στη Γαλλία τεχνουργημάτων από πολύτιμα μέταλλα, που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη, με τις ονομασίες που τα τεχνουργήματα αυτά φέρουν στη χώρα προελεύσεώς τους και με ένδειξη τίτλου που χρησιμοποιείται στη χώρα αυτή, καίτοι ο τίτλος αυτός χρησιμοποιείται ευρέως στην εμπορική πρακτική. Η Επιτροπή κάλεσε τη Γαλλική Κυβέρνηση να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα για να συμμορφωθεί με την αιτιολογημένη γνώμη εντός προθεσμίας δύο μηνών από τη λήψη της.

11 Οι γαλλικές αρχές, με έγγραφο της 21ης Αυγούστου 1996, απάντησαν ότι οι τίτλοι «999 χιλιοστά» μπορούσαν ευχερώς να ενσωματωθούν στη γαλλική νομοθεσία. Ως προς την υποχρέωση να διατίθενται στο λιανικό εμπόριο τα τεχνουργήματα με τίτλο 916 χιλιοστά και 750 χιλιοστά με την ονομασία «χρυσός» και τα τεχνουργήματα με τίτλο 585 και 375 χιλιοστά με την ονομασία «κράμα χρυσού», δεν αγνοεί, αντίθετα απ' ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή, τις επιταγές του κοινοτικού δικαίου.

12 Με έγγραφο της 8ης Ιανουαρίου 1997, η Επιτροπή ζήτησε από τη Γαλλική Κυβέρνηση να της διαβιβάσει σχέδιο περί ενσωματώσεως των τίτλων «999 χιλιοστά» στη γαλλική νομοθεσία. Όσον αφορά τον περιορισμό της χρησιμοποιήσεως της ονομασίας «χρυσός» στα τεχνουργήματα με τίτλο 916 ή 750 χιλιοστά, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι αποτελεί απαγορευμένο από το άρθρο 30 της Συνθήκης εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων.

13 Με έγγραφο της 6ης Φεβρουαρίου 1997, οι γαλλικές αρχές κοινοποίησαν στην Επιτροπή σχέδιο νομοθετήματος περί ενσωματώσεως στη γαλλική νομοθεσία των τίτλων «999 χιλιοστά». Αντιθέτως η θέση τους παρέμεινε αμετάβλητη ως προς την

αιτίαση που αντλείται από τη διάκριση στην ονομασία πωλήσεως των τεχνουργημάτων αναλόγως του αν περιείχαν περισσότερα ή λιγότερα από 585 χιλιοστά καθαρού μετάλλου.

14 Με έγγραφο της 16ης Απριλίου 1997, η Επιτροπή, επιφυλασσόμενη ως προς την ονομασία πωλήσεως, ενημέρωσε τη Γαλλική Κυβέρνηση ότι, εν αναμονή της επικειμένης υιοθετήσεως σχεδίου περί τροποποιήσεως του γενικού φορολογικού κώδικα προκειμένου να ενσωματωθεί ο τίτλος «999 χιλιοστά», η διαδικασία λόγω παραβάσεως ανεστάλη.

15 Με έγγραφο της 19ης Αυγούστου 1997, η Γαλλική Κυβέρνηση ενημέρωσε την Επιτροπή ότι, σύμφωνα με τις προβλέψεις της, οι διατάξεις περί νομιμοποιήσεως των τίτλων «999 χιλιοστά» για τον χρυσό, τον άργυρο και την πλατίνα θα ετίθεντο σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1998.

16 Στις 21 Ιανουαρίου 1998, οι γαλλικές αρχές διαβίβασαν στην Επιτροπή ένα σχέδιο κειμένου που προέβλεπε, ιδίως, την αναγνώριση των τίτλων «999 χιλιοστά». Με έγγραφο της 5ης Μαρτίου 1998, ενημέρωσαν την Επιτροπή ότι το νέο αυτό κείμενο ενσωματώθηκε στο σχέδιο νόμου περί εκσυγχρονισμού και απλοποιήσεως των άμεσων φόρων και συναφών διατάξεων, το οποίο επρόκειτο να τεθεί σε ψηφοφορία στο Κοινοβούλιο στο τέλος του πρώτου εξαμήνου του έτους 1998.

17 Τέλος, με έγγραφο της 31ης Μαΐου 1999, η Επιτροπή επισήμανε στις γαλλικές αρχές ότι, σύμφωνα με πληροφορίες της, το εν λόγω σχέδιο νόμου δεν είχε ακόμα εγγραφεί στην ημερήσια διάταξη του Κοινοβουλίου. Ζήτησε, επομένως, από τη Γαλλική Κυβέρνηση να υιοθετηθεί το σχέδιο αυτό όσο το δυνατόν συντομότερα και να την πληροφορήσει επακριβώς περί τούτου. Το έγγραφο αυτό έμεινε χωρίς απάντηση.

18 Ενόψει των προεκτεθέντων, η Επιτροπή άσκησε την παρούσα προσφυγή.

Επί της ουσίας

19 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι τα άρθρα 521 και 522 του CGI προσκρούουν στο άρθρο 30 της Συνθήκης, στο μέτρο που εμποδίζουν την εμπορία στη Γαλλία, με τους τίτλους «999 χιλιοστά» που φέρουν στη χώρα προελεύσεώς τους, τεχνουργημάτων από πολύτιμα μέταλλα που νομίμως κατασκευάζονται και διατίθενται στο εμπόριο σε άλλα κράτη μέλη.

20 Συναφώς, η Επιτροπή επισημαίνει ότι δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από την επιτακτική ανάγκη της εντιμότητας των εμπορικών συναλλαγών η απαγόρευση της εμπορίας με συγκεκριμένο τίτλο προϊόντων εισαγόμενων από ένα κράτος μέλος που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του κράτους μέλους εισαγωγής, καίτοι τα προϊόντα αυτά νομίμως ή θεμιτώς και παραδοσιακώς κατασκευάζονται και διατίθενται στο εμπόριο στο κράτος μέλος προελεύσεως με τον ίδιο τίτλο (βλ., ιδίως, αποφάσεις της 13ης Νοεμβρίου 1990, C-269/89, Bonfait, Συλλογή 1990, σ. I-4169, και της 15ης Σεπτεμβρίου 1994, C-293/93, Houtwipper, Συλλογή 1994, σ. I-4249). Εξάλλουν η προστασία των καταναλωτών μπορεί να διασφαλιστεί με άλλα μέσα, τα οποία δεν παρεμποδίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων.

21 Κατά την Επιτροπή, οι γαλλικές αρχές πρέπει να δεχθούν, αν όχι όλους τους τίτλους που γίνονται γενικώς δεκτοί στα άλλα κράτη μέλη, τουλάχιστον ορισμένους τίτλους που χρησιμοποιούνται ευρέως στο εμπόριο και ουδόλως παραβλάπτουν την προστασία των καταναλωτών και την εντιμότητα των εμπορικών συναλλαγών. Η Επιτροπή αναφέρει σχετικώς, ιδίως, τους τίτλους που περιλαμβάνονται στο παράρτημα I της προτάσεως οδηγίας 93/C 318/06 του Συμβουλίου περί των τεχνουργημάτων από πολύτιμα μέταλλα (ΕΕ 1993, C 318, σ. 5), όπως τροποποιήθηκε με την πρόταση οδηγίας 94/C 209/04 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον

αφορά τα τεχνουργήματα από πολύτιμα μέταλλα (ΕΕ 1994, C 209, σ. 4). Υπογραμμίζει ότι ο τίτλος «999 χιλιοστά» περιλαμβάνεται στο παράρτημα αυτό που επαναλαμβάνει τους τίτλους που χρησιμοποιούνται στα κράτη μέλη με την εξαίρεση τίτλων εξαιρετικά όμοιων που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν κίνδυνο συγχύσεως για τους καταναλωτές.

22 Κατά την Επιτροπή, η ενσωμάτωση του τίτλου «999 χιλιοστά» δεν παραβλάπτει τον επιδιωκόμενο από τη γαλλική νομοθεσία σκοπό της προστασίας των καταναλωτών, στο μέτρο που υπάρχει κάποια ομοιότητα με τους ήδη αναγνωρισμένους τίτλους. Επιπλέον, οι γαλλικές αρχές διατηρούν το δικαίωμα να απαιτούν να παρέχεται σαφώς κάθε πληροφορία σχετική με τους τίτλους, ιδίως μέσω ετικετών ή αναφορών στις βιτρίνες των καταστημάτων.

23 Απαντώντας στην αιτίαση αυτή, η Γαλλική Κυβέρνηση επισημαίνει ότι διαβίβασε στην Επιτροπή σχέδια για την ενσωμάτωση του τίτλου «999 χιλιοστά» στη γαλλική νομοθεσία και ότι καταβάλλει προσπάθειες ώστε τα σχέδια αυτά να υιοθετηθούν όσο το δυνατό συντομότερα, λαμβανομένων υπόψη των ανειλημμένων υποχρεώσεων της κυβερνήσεως και του Κοινοβουλίου.

24 Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι συνιστούν μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος που απαγορεύονται από το άρθρο 30 της Συνθήκης τα εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων που απορρέουν, ελλείψει εναρμονίσεως των νομοθεσιών, από την εφαρμογή σε εμπορεύματα προερχόμενα από άλλα κράτη μέλη, όπου νομίμως παράγονται και διατίθενται στο εμπόριο, κανόνων σχετικών με τις προυποθέσεις στις οποίες πρέπει να ανταποκρίνονται τα εμπορεύματα αυτά (όπως αυτές που αφορούν την ονομασία τους, τη μορφή τους, τις διαστάσεις τους, το βάρος τους, τη σύνθεσή τους, την παρουσίασή τους, τη σήμανσή τους, τη συσκευασία τους), ακόμη και όταν οι κανόνες αυτοί εφαρμόζονται αδιακρίτως σε όλα τα προϊόντα, εφόσον η εφαρμογή αυτή δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από σκοπό γενικού συμφέροντος προ του οποίου υποχωρούν οι απαιτήσεις της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων (βλ., ιδίως, αποφάσεις της 20ής Φεβρουαρίου 1979, 120/78, Rewe-Zentral, γνωστή ως «Cassis de Dijon», Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 321, σκέψη 14, και Houtwipper, προπαρατεθείσα, σκέψη 11).

25 Στην προκειμένη περίπτωση, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η επίμαχη νομοθεσία, εφόσον έχει ως αποτέλεσμα την απαγόρευση εμπορίας στη Γαλλία τεχνουργημάτων από πολύτιμα μέταλλα που φέρουν τους τίτλους «999 χιλιοστά» και προέρχονται από άλλα κράτη μέλη, στα οποία νομίμως κατασκευάζονται και διατίθενται στο εμπόριο, αποτελεί εμπόδιο του ενδοκοινοτικού εμπορίου.

26 Εξάλλου, η Γαλλική Κυβέρνηση δεν επικαλέστηκε κανένα λόγο γενικού συμφέροντος για να δικαιολογήσει το εν λόγω εμπόδιο.

27 Κατά συνέπεια, η προσφυγή που άσκησε η Επιτροπή πρέπει να θεωρηθεί βάσιμη.

28 Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Γαλλική Δημοκρατία, μη επιτρέποντας την εμπορία στη Γαλλία τεχνουργημάτων από πολύτιμα μέταλλα που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη και φέρουν την ένδειξη τίτλων «999 χιλιοστά», παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 30 της Συνθήκης.

Επί των δικαστικών εξόδων

29 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι η Επιτροπή διατύπωσε σχετικό αίτημα και η Γαλλική Δημοκρατία ηττήθηκε, επιβάλλεται να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Η Γαλλική Δημοκρατία, μη επιτρέποντας την εμπορία στη Γαλλία τεχνουργημάτων από πολύτιμα μέταλλα που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη και φέρουν την ένδειξη τίτλων «999 χιλιοστά», παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 30 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 28 ΕΚ).**

2) **Καταδικάζει τη Γαλλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.**

Gulmann Macken Cunha Rodrigues

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Ιουνίου 2001.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του τρίτου τμήματος

C. Gulmann